

## Lasciate ogni speranza

Medical Tribune 17/2016

13.09.2016 10:49

Zdroj: Medical Tribune

Autor: doc. MUDr. Petra Tesařová, CSc.

*Lasciate ogni speranza, zanechte vši naděje, nápis nad Dantovým peklem, by mohl být sloganem, který ještě před dvaceti lety platil tam, kde zhoubná nemoc postoupila do dalších tělesných orgánů a stala se nevyléčitelnou. Odhalování nových léčebných možností tuto situaci zásadně mění.*

Lasciate ogni speranza, zanechte vši naděje, nápis nad Dantovým peklem, by mohl být sloganem, který ještě před dvaceti lety platil tam, kde zhoubná nemoc postoupila do dalších tělesných orgánů a stala se nevyléčitelnou. Osud pacientů s generalizovanou malignitou byl od počátku zpečetěn a prodloužení života v této fázi buď možné vůbec nebylo, nebo znamenalo prodloužení utrpení. Odhalování nových léčebných možností a především jejich zavádění do praxe tuto situaci zásadně mění.

Mladí lidé, kteří se rozhodnou studovat medicínu, mají většinou představu, že chtějí svými léčebnými dovednostmi zachraňovat životy nemocných. Spokojit se pouze s drobečkovou politikou prodloužení života s nemocí, nad kterou neumíme zvítězit, se jim moc nezamlouvá. Vždy, když nadšeně přednáším o pokrocích v onkologii, vidím, jak jsou ty studentské oči zklamané z toho, že ten údajně zázračný lék znamená pro generalizované nemocné prodloužení jejich chorobou definitivně limitovaného života o tři nebo čtyři měsíce. Úplně vidím, jak se jim honí hlavou otázka, jak se může někdo věnovat takové marné práci.

Podobný přístup mají někdy i plátcí péče a regulační autority, když zpochybňují racionalitu obrovských investic do léčby nevyléčitelných malignit. U „šťastných“ diagnóz, mezi něž patří například i karcinom prsu, se křivky výskytu a úmrtnosti od sebe stále vzdalují. Roste tak počet žen, které s diagnózou karcinomu prsu žijí. V roce 2013 jich bylo v České republice téměř 75 000. Za deset let se jejich počet skoro zdvojnásobil. Do metastatické fáze nemoci přechází třetina všech pacientek diagnostikovaných s časným karcinomem prsu. Moderní léky nejenže umějí prodloužit život, ale také se daleko méně než jejich starší prototypy dotýkají jeho kvality. Medián přežití pacientek s generalizací prsního karcinomu je zhruba dva roky, ale tento interval značně kolísá v závislosti na histologickém a molekulárně-biologickém typu nádoru i způsobu zvolené léčby.

Postupně se tedy formuje nová, roky přežívající skupina nemocných s „chronickou“ formou karcinomu prsu. Pacientky jsou často bez jakýchkoli obtíží a jediné, co je obtěžuje, je jejich ošetřující onkolog a jeho léčba. Žijí plnohodnotný život, pracují, starají se o rodinu. Pohybují se ale v nejistotě, jak dlouho jim to vydrží, zda dovedou své dítě do první třídy nebo si mohou troufnout myslet na jeho taneční nebo dokonce maturitu. Nejistota je trápí a stresuje. Znamená totiž často ztrátu zaměstnání, partnera, sociálních i osobních jistot, je spojená i s propadem sebevědomí a strachem, co bude s jejich blízkými.

Také proto se my, onkologové, znovu a znovu pokoušíme bojovat o prodloužení života takových pacientů, bez ohledu na jeho absolutní délku. V našem úsilí nás podporuje víra, že i tato fáze zhoubné nemoci bude jednou vyléčitelná. A není to vlastně jen víra, ale také zkušenosti, které máme u jiných zhoubných diagnóz.

Sama jsem zažila dobu, kdy vlasatá leukémie byla smrtelné onemocnění, kdy se nám ani nezdálo o možnosti trvalého vyléčení chronické myeloidní leukémie, a přesto je to dnes běžná realita. Pokud bychom nemohli pacientům se solidními nádory podávat novou nákladnou léčbu v jednotlivých liniích, které navazují nit jejich života, neměli by šanci, že dosáhnou k bodu, který třeba bude znamenat naději na trvalé vyléčení. Možná už takové pacienty máme, jen si netroufáme jejich roky trvající terapii ukončit.

Problém chronické fáze zhoubného onemocnění se týká i řady dalších diagnóz, například karcinomu prostaty, kolorektálního karcinomu, karcinomu ledviny atp. Tyto nové a stále početnější skupiny nemocných si zaslouží pozornost, a to nejen onkologické obce, ale i médií, plátců péče a regulačních autorit. Pokud jednou chceme opustit peklo nevyléčitelných fází maligních diagnóz, neměli bychom je teď připravovat o naději, i když je třeba zatím malá.